

Marijan Križman:

Govor v Svečah - 2.2.2020

Tovarišice in tovariši, spoštovani prisotni

Tu na pokopališču v Svečah spi enajst padlih partizanskih borcev in aktivistov Osvobodilne fronte. Poleg narodnega heroja Matije Verdnika-Tomaža, ki je bil 28. januarja 1944 hudo ranjen v borbi z na cisti in je 2. februarja podlegel zastrupitvi, počivajo tu še Aleksander Čero, ki je padel 1. maja 1944 na Rutah nad Bistrico, njegov brat Ivan Čero, ki je padel 9. novembra 1944 prav tako na Rutah; poleg teh treh partizanov-domačinov počivajo v grobišču še Ivan Mežik z Jesenic in Franc Lipovec iz Javorniškega Rovta ter trije neznani partizani, ki so padli v boju z nacistično policijo v okolici Bistrice in Sveč. Skupaj s padlimi borci so tu pokopana tudi trupla treh aktivistov Osvobodilne fronte: Aleša Einspielerja, Florijana Križnarja in Valentina Schwarza. Postali so žrtve zahrbtnega zahrbtnega uboja.

Na spomeniku je zapisan naslednji verz:

Zrna plodna ste med nami, ki iz njih iz časov črnih ljudstvom bo svoboda vzklila.

»Zgodovinska resnica je, da so se koroški Slovenci množično vključevali v odporniško gibanje ali ga podpirali, in to že najmanj od leta 1942 dalje ...

Ohranjajmo spomin vseh domoljubom, ki so kot partizani žrtvovali svoja mlada življenja na osvoboditev izpod nacističnega jarma in počivajo na pokopališčih širom po južni Koroški; vsem tistim, ki so izgubili življenje v zaporih in taboriščih, kamor jih je pahnil nečloveški režim, ker so podpirali pravični boj za obstoj slovenskega naroda na Koroškem; pa tudi vsem neštetim žrtvam, ki so padle v boju proti fašizmu tu v Avstriji in širom po Evropi.«

Ob 75. obletnici osvoboditve Slovenija časti kolaborante?

Zveza združenj borcev za vrednote NOB Slovenije je z ogorčenjem sprejela informacijo o razveljavitvi obsodbe največjega izdajalca v slovenski zgodovini, zločinskega Leona Rupnika. Pod italijansko fašistično okupacijo je bil ljubljanski župan, taktirko nacistične Nemčije pa predsednik okupacijske pokrajinske uprave »Ljubljanske pokrajine« in bil proti koncu vojne generalni inšpektor Slovenskega domobranstva, ki se je bojevalo proti Slovencem v okviru zločinske organizacije SS pod poveljstvom vojnega zločinca generala SS Erwina Rösenerja. V svojem govoru, leta 1944 celo izjavi, da: *»Slovence lahko reši samo zmagovita Evropa. Evropo pa mora pripeljati k resnični zmagi samo Nemčija.«* Leonu Rupniku je zaradi njegovega izdajalskega početja generalski čin odvzela tudi vlada Kraljevine Jugoslavije v izgnanstvu v Londonu.

Številna dokumentarna in fotografska gradiva nesporno dokazujejo, da je Rupnik aktivno sodeloval najprej z italijanskim in nato z nemški okupatorjem, temu salutiral pod nacističnimi simboli ter poosebljal boj zoper slovenske partizane. Vodil je izdajalski boj zoper lastni narod in se podredil idejam nacizma, ki je prišel v naše kraje razkosati ozemlje in uničiti slovenski narod. Že med vojno je Slovincem poosebljal izdajstvo in hlapčevstvo tujcem.

Zato sodišče skozi prizmo današnjih časov, zlasti pa ne na procesnih detajlih, ne more razumeti, kakšne so bile okoliščine pred 70 leti. Izdajstvo je dejanje, ki ga ni mogoče zabrisati, niti s tako podlimi dejanji, kot je birokratsko oproščanje zločinov izdajalcev proti lastnemu narodu. Sodišče je tako postalo orodje tistih, ki ne morejo preboleti sramote in bolečine izdajstva ter uporabljajo sodni sistem za maščevanje in širjenje sovraštva.

Nesporno dejstvo je, da je bila slovenska narodnoosvobodilna vojska tista, ki se je borila za obstanek slovenskega naroda. Na tej zmagi, je bila priborjena svoboda in nastala je sodobna slovenska država. Letos bo 75. obletnico te zmage nad nacizmom in fašizmom slavil ves svet. Zato se sprašujemo, kaj se dogaja v Sloveniji, da

častimo tiste, ki so sodelovali z okupatorjem. Ali ni vendarle slovenska država utemeljena na proti nacifašizmu in na temeljih priborjene svobode? Zakaj se medvojno dogajanje iz območja ljubljanske nadškofije, kjer je so izdajalci začeli tudi bratomorni boj, uporablja za širjenje sovraštva po celotni Sloveniji. Ker je bila taka odločitev sodišča sprejeta tik pred proslavo v Dražgošah smo prepričani tudi, da gre za namerno izkoriščanje zgodovine za politične namene in namerno spreobračanje zgodovinskih dejstev.

Spoštovani prisotni, naj se vam na koncu v imenu Zveze borcev za vrednote NOB Slovenije zahvalim, da ste me povabili za slavnostnega govornika. Želim, da se naše domoljubne organizacije povezujejo in ohranjajo tradicijo in vrednote NOB ter tudi tako krepimo prijateljske odnose med Slovenijo in Avstrijo.